

Drave je dovoljenih 10.000 fl. in za razne ceste 165.000 fl. — Med koroške duhovnike je minister Stremajer iz denarjev, ki so se z večjim obdačenjem bolje plačanih duhovnikov pridobili, dal razdeliti 22.500 fl. Način razdelitve je različen: dekan v št. Vidu, n. pr. dobi 60 fl. — ravno toliko znaša jegova dača za verski fond — jegov prvi kaplan 20 fl. tretji kaplan pa nič. — V Belaku so pobožni verniki nabrali 4200 fl. in bodo tamošnje veličastno mestno cerkev primerno olepšali. — Italijanska železnica se bo z 1. majem odprla od Rifiutte do Chiuse.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nemški, posebno liberalni, listi že od nekdaj dobrikajo italijanskemu kraljestvu; močno veseli so, da je papeževe dežele pograbilo, ter se delajo, kakor da bi ničesar ne slutili, kako ta grabež zoper Avstrijo rogovili tako, da se je minister Andrassy moral pri italijanskih ministrih ostro oglasiti, zakaj trpijo društva, ki delajo na to, da bi se Avstriji vzel Trst, Istria, Gorica in polovica Tirolske? Italijani so ga skušali pomiriti, da bode za sedaj rogovilstvo ponehalo. To je čuden odgovor. Italija nam žuga stokrat resnobiše z vojsko, nego Rusija, zoper katero vendar nemški in magjarski pisarji noč in dan tulijo in lajajo. — Nadvojvoda Albreht je pregledal kraj okoli Pelzna na Českem, kder bo letos od 26. avg. do 7. sept. 80.000 mož zbranih k velikim in vojaškim vajam. Ne daleč od ondod so se vnele premogove jame tako, da je 40.000 cent. premoga zgorelo; ogenj je bil strašen. — Tirolski dekani so te dni zborovali in do vlade poslali pismeno pritožbo zoper nasledke nove šole in prosili, naj se odpravijo. Liberalcem to ni po volji, vendar tudi njihovi liberalni ministri sami sprevidijo, da je treba preuredbe in popravka pri novih šolskih razmerah; ravno sedaj je minister Stremajer — on sam je v Krapinskih toplicah — sklical vse deželne šolske nadzornike na Dunaj na zbor, naj pretuhajo, kaj in kako se ima zlasti pri latinskih šolah popraviti, pa tudi zastran ljudskih šol se misli na preuredbe; sila kola lomi in podira tudi liberalne še tako hvalisane naprave! — V Gradcu je 600 rokodelskih mojstrov zborovalo in sklenolo napraviti veliko društvo manjših obrtnikov, ki bo delalo za varovanje njihovih koristij boljše, kakor sedanje kupčijske — obrtnijske zbornice; govorniki so hudo udrihali po liberalizmu, rekli so, da je ta prejšnji blagostan rokodelcev razdril tistim na korist, ki imajo denar, trdili so tudi, da od sedanjega državnega zbora ni pričakovati rešenja, volilni red se mora preurediti. Liberalni listi, n. pr. „Tagespošta“, osupnjeni molčijo. — Državni zbor je za letos dovolil 30600 fl. za popraviljanje Mure, 4000 za Savinjo in 2500 za Savo; za podpiranje raznih železnic pa je do 1. 1879. že po-

trošenih ali vsaj dovoljenih vse skup 174 milijonov; to je hud udarec mošnjam davkeplačilcev. Lineški škof je moral odpadlega mešnika Künzingerja očitno iz prižnice izobčiti; nemški liberalni poslanci so se pa za izobčenca potegnili in ministre nekako karali, zakaj to trpijo in so prašali, kaj hočejo storiti, da se škofi zopet koga izobčiti ne bodo več drznili. Ministri niso dali odgovora, a čuditi se moramo, da je med ovimi liberalnimi „kulturoborci“ zoper božjo škofovsko oblast bil tudi mariborski poslanec, g. dr. Duhač. To je res čuden stric, ta katoliški dr. Duhač in po sili Nemeč. Svitli cesar so imenovali 13 novih vitezev zlatega runa — največja čast, katero naš vladar deliva; med odlikovanimi je tudi bivši pridni minister grof Rihard Belkredi; ustavovercem to nič prav ne diši. — Jako važne politične spremembe snujejo se na Ogerskem. Zoper ministra Tiszaja, ki namisli ravno kar novo nagodbo z našimi ministri dognati, zedinilo se je pod vodstvom grofa Apponija 112 poslancev; ti hočejo Tisza-ję odpraviti, dogovorjeno nagodbo razdreti in staro podaljšati, dokler se ne sklene nova na zelo drugih podlagah; tudi tirjajo naj Avstrija ne trpi ruskega upliva na turške dežele v Evropi, zlasti na Bolgarijo. — Zoper Magjare pa skušajo hrvatski domoljubi neko složnost dognati med vsemi Slovani na Ogerskem, da vzajemno postopajo zoper magjarske strahonje!

Vnanje države. Svetovna vojska ali vsaj strašni boj med Rusijo in Anglijo je mnogo bolj verjeten, kakor pa ohranjenje miru, katerega si zlasti upihani Rusi želé; toda Anglež jim ga ne privošči. Čeravno je ruski minister knez Gorčakov na ošabne tirjatve angleškega ministra Salisbury-ja nepričakovano zmerno in mirno odgovoril, Anglež ostane pri svoji trmi in hoče, da Rusija z Turkom sklenjeni mir evropskim ministrom, zlasti angleškim, predloži na odobrenje ali ovrženje, t. j. Anglež hoče zmagonosno Rusijo ponižati; tega pa ne trpi nobena neodvisna država, najmanje Rusija, in zato je boj skoro toliko, kakor gotov. Pruski Bismark skuša sicer posredovati, pa do sedaj druga ni opravil, kakor da je zvezo Avstrije z Anglijo še za branil, kar je velik dobiček za Ruse. Vendar tudi to še ni gotovo, ker nihče ne vé, kake spletkarije dela Bismark in je torej tudi mogoče, da nas zaplete v boj z Rusijo, ter potem z Italijani vred tudi on nad nas mahne. Sumljivo vsaj je to, da je italijanska vlada začela tabor delati blizu avstrijske meje pri Udini in 20 milijonov patron naročila do 15. maja ter namerava 100.000 mož reserve pod puško sklicati. — Francozi se močno srdijo, ker jim bo preteča vojska njihovo svetovno razstavo v Parizu spačila. — Angleži pripravljajo 100.000 mož v Evropi in 165.000 mož hočejo iz Indije črez morje pripeljati na Turško. Del svojega brodogoja hočejo poslati v Baltičsko morje in tirjajo od Švedije, naj jim ondi prepustijo otok Farör; tega Rus neb trpel. — Perzijski šah se je podal na svojo drugo pot v Evropo in vzel seboj 25 milijonov,

doma pa mu vojaki stradajo in zavolj pomanjkanja puntajo.

Turške homatije. Rusi so zaseli Šumlo, Varna in Batum sta še v turških rokah. Ker se Angleži z brodovjem ne umaknejo iz Marmorskega morja, je veliki knez Nikola vse tako pripravil, da v istem trenutku mahne v Carigrad, Galipolj in Bujukdere, ko mu telegraf donese vest, da je počil boj med Rusijo in Anglijo; Turkom je zažugal z popolnim iztrebljenjem iz Evrope, če se z Angleži zvežejo. Razprtija z rumunsko vlado je tolika nastala, da je 120.000 Rusov zasedlo Bukurest in večji del dežele; rumunska vojska stoji na avstrijski meji. General Todleben je odpotoval pred Carigrad; to je pomenljivo! Doma se Rusi silno pripravljajo na boj, iz Berlina so dobili 280.000 šotorjev, iz Amerike neizmerno veliko orožja; 150 milijonov so dobili v Holandiji na posodo, 2½ milijona so nabrali za nakup hitrih ladij roparic, ki bodo angleške ladije z blagom naložene lovile. Srbski knez Milan bo 21. aprila v Nišu slovesno proglasil Srbijo za neodvisno državo. Črnogorski knez Nikola utvrduje primorska mesta, ker se boji Angležev, tudi tamošnji grški in arnautski prebivalci se mu upirajo in pozivljajo Avstrijo in Italijo na pomoč. V Tesalijo in Epir so Turki poslali mnogo vojske zoper grške vstaše. Divje Črkeše pa prevažajo celó v sveto deželo, 500 so jih naselili okoli nekdanje Samarije. Tamošnji ljudje so se teh divjakov močno prestrašili, ki sedaj prodavljajo v Evropi naropane reči, med temi mnogo kelihov, križev, pa tudi deklic; ena velja 12 do 14 gld. — Bolgarija pa, ki je največ od Črkesov trpela, bo v 9 pokrajin razdeljena in si bo meseca maja volila krščanskega kneza!

Za poduk in kratek čas.

Celje in njegova okolica.

(Zgodovinsko - krajepisna črtica.)

III. Celje ima dvojno pokopališče in na vsakem cerkvico. Na enem je cerkva sv. Duha brez kake znamenitosti, pa snažna in čedna. Na drugem pokopališču pa je cerkev sv. Maksimilijana, tudi prav snažna, pa za Celje največje zgodovinske imenitosti. Cerkev sv. Maksimilijana je namreč postavljena na torišču, kder je bil celjski rojak sv. Maksimilijan, škof Lavreaški, na povelje prokonsula Ejulazija ob glavo djan. Kamor je njegova glava padla, ondi je začel izvirati čudodelen vir, nad katerim je potem pobožno ljudstvo postavilo cerkvico. Brez dvombe je tedaj ta bila prva cerkev v Celju; že l. 698. je vsaj bila od sv. Roprt, škofa Solnograškega, na čast sv. Maksimilijanu blagoslovljena. V sedajni podobi je pač poznej nastala. Poleg nje je ravno nad studentem druga kapelica, v kateri je rakev celjskih opatov, pripravljena od rajnega opata Matije Vodušeka, ki je s pomočjo okoličanov veliko storil za olepšanje

cerkvic na obeh pokopališčih. Zunaj mesta na hribu enakega imena stoji cerkev sv. Jožefa, ki je nastala vsled obljube Celjanov l. 1679, ob času hudo razsajajoče kuge. Na prošnjo Celjanov, ki so bosi v veliki procesiji romali na ta hrib, je kuga nehala in l. 1680. so že začeli cerkev sv. Jožefa zidati. To spričuje zdaj še sledeči napis: DIVVS IosephVS pesteM CILlensIBYS aVfert. Zdaj so tu nastavljeni čč. oo. Lazaristi, ktere so rajni knez in škof Anton Martin l. 1852. bili poklicali, da bi duhovnom pomagali v dušnem pastirstvu po ljudskih misijonih, ktere res marljivo simotamo po škofiji obhajajo. Cerkev je prav snažna in ima nektare prav lepe podobe. V tej cerkvi se nabaja tudi središni altar bratovščine sv. Cirila in Metoda. Ljudje imajo veliko zaupanje do te cerkve in zlasti dvakrat v letu: o sv. Jožefu in tretjo nedeljo po veliki noči pride semkaj množina vernih ne le iz Štajerskega, ampak tudi iz Kranjskega in Koroškega. Preko Savinjskega mosta se gre po kritih stopnjicah na hribček, kder stoji samostan in cerkva čč. oo. kapucinov. Cerkev je priprosta, majhna pa snažno opravljena. Ker je od mestnega hrupa precej oddaljena, je skoro izmed vseh celjskih cerkev za pobožno molitev najbolj pripravna. Na desni strani ima prizidano prav svetlo kapelo, v kateri so postavljene spovednice. Kapucinski samostan je ustanovljen na povelje cesarja Ferdinanda II. l. 1611. Govorica je, da stoji na torišču, kder je stala rojstna hiša sv. Maksimilijana. Nad kapucinskim samostanom na precej visokem hribu je cerkev sv. Miklavža, od koder je silno lep razgled po celjski okolici. Troha protestantov ima tudi svojo cerkvico z majhnim pokopališčem, ki spada k ljubljanski protestantovski fari. Iz Ljubljane tudi prihaja po 10krat na leto pastor božje službe opravljat. Ustanovila se je protestantovska občina l. 1852. L. 1856. so si z pomočjo Gustav-Adolfovega društva kupili nekdanjo cerkvico sv. Andreja, ki pa je bila takrat mizarska delavnica in l. 1857. so si jo za svojo službo božjo priredili. Mi omenimo to cerkvico zlasti za to, ker je prvi slovenski pisatelj, Primož Trubar, bivši duhovnik pri sv. Maksimilijanu, prvi Lutrovo vero v Celje zatrosil in v tej tudi takrat protestantom dohajajočej cerkvici božjo službo opravljal. Poznej je moral Primož Trubar na Nemško pobegniti.

Izmed posvetnih poslopij je vredno omeniti in si ogledati c. kr. višjo gimnazijo poleg mestne farne cerkve, ustanovljeno l. 1808. z prvim razredom. Do l. 1812. se je vsako leko eden razred več odprl; šesti pa še le l. 1819. Sedmi razred pa se je začel l. 1849. in osmi l. 1851. Učni pripomočki, fizikalični, natoroznanski kabinet in knjigarna, so dobro oskrbljeni in lepo uredjeni. Grofija ob Savinji, nekdanj lastnina grofa Thurna — od tod ime grofija — je zdaj lastnina mestne občine. Poslopje je vse prenovljeno in ponovljeno in se v njem nahaja meščanska šola, mestna fantovska in dekliška šola in velika telovadna dvo-